

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Кафедра методики викладання образотворчого та декоративно-
прикладного мистецтва

Проректор _____

“ 14 ” _____

Вересень 2016 р.

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПЕДАГОГІКА МИСТЕЦТВА

Галузі знань **01 Освіта**
Спеціальність **014 Середня освіта (за предметними спеціалізаціями)**
Спеціалізація **014.12 Образотворче мистецтво**

Івано-Франківськ – 2016 рік

Робоча програма Педагогіка мистецтва
для студентів за напрямом підготовки 01 Освіта
спеціальністю 014 Середня освіта (за предметними спеціалізаціями)
за предметною спеціалізацією 014.12 Образотворче мистецтво

Розробники:

Доцент Яцишин Роман Михайлович

Робоча програма затверджена на засіданні
кафедри методики викладання образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва

Протокол № 1 від 29 серпня 2016 року

Завідувач кафедри методики викладання образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва

 (Тимків Б.М.)

29 серпня 2016 року

Схвалено методичною комісією Навчально-наукового Інституту мистецтв

Протокол № 1 від 14 вересня 2016 р.

Голова

 _____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3,0	Галузь знань <u>01 Освіта</u> (шифр і назва) Напрям підготовки <u>014 Середня освіта</u> (шифр і назва)	Нормативна	
Змістових модулів – 1	Спеціальність (професійне спрямування): 014.12 СЕРЕДНЯ ОСВІТА (Образотворче мистецтво)	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90		II-й	
		Семестр III-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійних – 4	Освітній рівень: БАКАЛАВР	Лекції	
		14 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	6 год.
		Лабораторні	
		__ год.	__ год.
		Самостійна робота	
60 год.	80 год.		
		Індивідуальні завдання:	
		__ год.	
		Вид контролю: <u>ЕКЗАМЕН</u>	

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни: базова підготовка майбутнього спеціаліста до теоретичного та практичного застосування знань з педагогіки мистецтва, знайомство з центральними проблемами методології мистецької освіти, її педагогічних умов, сучасного змісту і методів мистецького навчання, розкриття виховного потенціалу кожного виду мистецтва.

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач:

Програмні компетентності

- **Інтегральна компетентність.** Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що потребують інтеграції знань і прийняття рішень у практиці викладання образотворчого мистецтва в загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах та у процесі навчання за спеціальністю.
- **Комунікативна-** здатність письмово й усно спілкуватися (комунікувати) українською - державною мовою; здатність реагувати мовними засобами на повний спектр соціальних і культурних явищ - у навчанні і на практиці; здатність використовувати засоби художньої виразності у сучасному полікультурному просторі.
- **Соціальна і громадянська компетентність** - здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію в загальноосвітньому процесі, працювати в команді з дотриманням етичних норм і цінностей сучасного мультикультурного суспільства, діяти соціально відповідально та з почуттям поваги до оточуючих.
- **Контрольна** - здатність вчитися самостійно й автономно, розробляти власну траєкторію саморозвитку упродовж навчання в університеті та усього життя, оцінювати прогрес і результати навчання.
- **Проектувальна** - здатність генерувати нові ідеї, вміння диференціювати традиційні та інноваційні способи вирішення завдань та знаходити межі їхнього застосування у навчальному процесі.

Фахові (предметні) компетентності

- Здатність до теоретичного освоєння мистецької спадщини, фахової орієнтації у сучасному світовому та українському образотворчому просторі.
- Володіння образотворчою грамотою на рівні, необхідному для сприймання, оцінки та створення художнього образу.
- Здатність до практичної художньої діяльності.
- Здатність до творчої, художньо-педагогічної, організаторської та художньо-естетичної діяльності, спрямованої на духовний і культурний розвиток особистості.
- Здатність планувати процес навчання образотворчого мистецтва у загальноосвітній школі та у позашкільних закладах, забезпечувати його реалізацію та оцінку отриманих результатів.
- Здатність до застосування в освітньому процесі сучасних художньо-педагогічних технологій.

- Здатність керувати художньо-творчою діяльністю учнів, враховуючи їх вікові та індивідуальні особливості.
- Здатність до виявлення творчих здібностей дитини, застосовуючи методи діагностування навчальних та художньо-творчих досягнень учнів та прогнозувати їх особистісний розвиток.
- Здатність застосовувати засоби образотворчого мистецтва в процесі естетичного виховання школярів.
- Здатність застосовувати сучасні методики і освітні технології для забезпечення якості оволодіння основами образотворчості в середніх загальноосвітніх закладах з поглибленим вивченням образотворчого мистецтва.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- дидактичні принципи, методи і засоби;
- зміст освіти та структуру і специфіку організації процесу навчання.

вміти:

- викладання художніх дисциплін у дитячих художніх школах, центрах дитячо-юнацької творчості.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема №1. Орієнтири і зміст мистецької освіти.

Мистецька освіта як об'єкт наукового дослідження. Філософські засади мистецької освіти. Функції мистецької освіти.

Тема №2. Методологічні засади мистецької освіти.

Гуманістична парадигма мистецької освіти. Національна основа художнього навчання і виховання. Особистісно-орієнтований підхід в процесі навчання мистецтва. Єдність раціональних і емоційних, об'єктивних і суб'єктивних, свідомих і підсвідомих способів освоєння мистецтва.

Тема №3. Актуальні проблеми визначення змісту мистецької освіти.

Художнє пізнання як взаємодія сприймання, оцінювання і творення в мистецтві. Художнє сприймання мистецтва і його розвиток в процесі навчання. Естетичне оцінювання як компонент мистецького навчання. Творча основа мистецької навчальної діяльності. Вимоги до вибору навчального матеріалу з мистецьких дисциплін.

Тема №4. Організаційно-методична модель мистецького навчання.

Тема №5. Методичне забезпечення навчального процесу з мистецьких дисциплін.

Принципи і педагогічні умови навчання мистецтва. Методи мистецького навчання. Методи навчання мистецтва за джерелами передачі та характером сприйняття інформації. Методи навчання відповідно з характером мистецької діяльності. Методи відповідно до характеру завдань по етапах навчання. Методи мистецького навчання залежно від завдань розвитку особистісних художніх творчих задатків учнів.

Тема №6. Форми організації мистецького навчання.

Уроки мистецтва, їх різновиди, структура, вимоги до проведення. Модульна організація навчання з мистецьких дисциплін.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	лаб	інд	с.р.		л	с	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1.												
Тема №1. Орієнтири і зміст мистецької освіти.	10	2	2			6	12					12
Тема №2. Методологічні засади мистецької освіти.	14	2	2			10	12					12
Тема №3. Актуальні проблеми визначення змісту мистецької освіти.	18	2	4			12	18	2	2			14
Тема №4. Організаційно-методична модель мистецького навчання.	14	2	2			10	16		2			14
Тема №5. Методичне забезпечення навчального процесу з мистецьких дисциплін.	20	4	4			12	16		2			14
Тема №6. Форми організації мистецького навчання.	14	2	2			10	16	2				14
Усього годин	90	14	16			60	90	4	6			80

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Орієнтири і зміст мистецької освіти.	2
2	Методологічні засади мистецької освіти.	2
3	Актуальні проблеми визначення змісту мистецької освіти.	4
4	Організаційно-методична модель мистецького навчання.	2
5	Методичне забезпечення навчального процесу з мистецьких дисциплін.	4
6	Форми організації навчання мистецтву.	2

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<i>Навчальним планом не передбачені</i>	
2		
...		

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<i>Навчальним планом не передбачені</i>	
2		
...		

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Орієнтири і зміст мистецької освіти.	6
2	Методологічні засади мистецької освіти.	10
3	Актуальні проблеми визначення змісту мистецької освіти.	12
4	Організаційно-методична модель мистецького навчання.	10
5	Методичне забезпечення навчального процесу з мистецьких дисциплін.	12
6	Форми організації мистецького навчання.	10

9. Індивідуальні завдання

Навчальним планом не передбачені.

10. Методи навчання

Реалізація навчально-виховних завдань потребує комплексного використання різноманітних методів навчання, які мають забезпечити

взаємопов'язану та цілеспрямовану діяльність педагога й студентів. Методи навчання реалізуються через систему прийомів та засобів навчальної діяльності. Вони мають забезпечити взаємозв'язок трьох компонентів: мотиваційного, організаційно-ділового і контрольного-оцінного. У першому випадку треба використовувати методи, спрямовані на формування у студентів інтересу до пізнавальної діяльності. У групі організаційно-ділового компоненту виділяють методи організації і забезпечення мисленнєвої діяльності (індуктивний, дедуктивний, репродуктивного та пошукового характеру). Такі методи називають словесними, наочними і практичними. У групі контрольного-оцінного компонента визначають методи пов'язані з контролем за навчальною діяльністю студентів.

До словесних методів навчання належать: розповідь, пояснення, бесіда, лекція. Ці методи використовуються під час лекційних та семінарських занять з дисципліни.

Розповідь – це метод навчання, який передбачає оповідну, описову форму розкриття навчального матеріалу з метою спонукання студентів до створення в уяві певного образу.

Пояснення – вербальний метод навчання, за допомогою якого педагог розкриває сутність певного явища, закону, тощо. Він ґрунтується не стільки на уяві, скільки на логічному мисленні з використанням попереднього досвіду студентів.

Бесіда передбачає використання попереднього досвіду студентів з певної галузі знань і на основі цього приведення їх за допомогою діалогу до усвідомлення нових явищ, понять або відтворення вже наявних. З цього погляду виділяють два види бесіди: евристичну й репродуктивну. За місцем у навчальному процесі розрізняють вступну, поточну й підсумкову бесіди.

Лекція – це метод, за допомогою якого педагог у словесній формі розкриває сутність наукових понять, явищ, процесів, логічно пов'язаних, об'єднаних загальною темою.

Ефективне навчання неможливе без широкого використання наочних методів. Вони зумовлені діалектичними закономірностями пізнання і психологічними особливостями сприймання. Наочні методи передбачають насамперед використання демонстрації та ілюстрації. При цьому варто зауважити, що ці методи можуть застосовуватись як прийоми реалізації вимог інших методів.

Демонстрація – це метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у натурі, динаміці.

Ілюстрація – метод навчання, за допомогою якого предмети і процеси розкриваються через їх символічне зображення (світлина, малюнки, схеми, графіки та ін.).

Досить суттєвим у використанні наочних методів навчання є володіння технологією і технікою виготовлення й використання засобів демонстрації та ілюстрації. Особливої уваги потребує використання технічних засобів навчання, й зокрема комп'ютерної техніки. Зазначений метод відіграє значну роль у процесі організації самостійної роботи студентів.

Під час виконання самостійної роботи використовуються інтерактивні методів навчання (робота у малих групах, мозковий штурм, ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань). Окрім того з метою активізації розумової діяльності студентів застосовуються: проблемний виклад навчального матеріалу, частково-пошуковий метод.

Проблемний виклад передбачає створення викладачем проблемної ситуації, допомогу студентам у виділенні та «прийнятті» проблемного завдання, використанні словесних методів (лекції, пояснення) для активізації мисленнєвої діяльності студентів, спрямованої на задоволення пізнавального інтересу шляхом отримання нової інформації.

Частково-пошуковий метод включає студентів у пошук шляхів, прийомів і засобів розв'язання пізнавального завдання. Для забезпечення дієвості цього методу необхідно створити проблемну ситуацію і спонукати студентів до розуміння і «прийняття» пізнавального завдання; керувати ходом пошукової мисленнєвої діяльності студентів з використанням системи логічно вмотивованих запитань; стимулювати і схвалювати пізнавальну діяльність студентів у процесі розв'язання навчальних завдань; аналізувати успіхи і помилки, труднощі.

11. Методи контролю

Контроль рівня знань студентів щодо засвоєння ними тем з навчальної дисципліни «Педагогіка мистецтва» в умовах організації навчального процесу за кредитно-модульною системою здійснюється шляхом поточного, модульного, підсумкового (семестрового) контролю за 100-бальною шкалою оцінювання, за шкалою ECTS та національною шкалою оцінювання. Поточний контроль – це оцінювання навчальних досягнень студента, здобутих під час проведення аудиторних занять, виконання самостійної роботи, консультаціях (під час відпрацювання пропущених занять) та активності студента на занятті. Поточний контроль реалізується у формі опитування, виконання практичних робіт, експрес-контролю, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом тощо. Максимальний бал за виконання певної практичної роботи або успішної теоретичної відповіді – 5 балів:

5б. - виставляється, якщо студент міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

4б. – студент добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного;

3б. – студент в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;

2б. – студент не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.

- Поточна оцінка
- Самооцінка
- Контрольна робота
- Письмові домашні завдання
- Підготовка реферату, виступу

Підсумковий контроль знань по дисципліні:

Екзамен у комбінованій формі;

– у письмовій формі;

Модульний контроль проводиться на останньому занятті модуля. Тривалість виконання модульних контрольних завдань не повинна перевищувати двох академічних годин. Модульний контроль проводиться у формі комплексної письмової контрольної роботи, суми балів поточного оцінювання на семінарських заняттях та реферату. До модульних контрольних робіт допускаються всі студенти, незалежно від результатів поточного контролю.

Підсумкова кількість балів за модуль (модульна оцінка) визначається як сума балів за поточний контроль під часу семінарських занять та виконання реферату плюс оцінка за модульну контрольну роботу.

Підсумковий контроль з дисципліни проводиться у формі екзамену. Екзамен виставляється за результатами письмової роботи студента та захисту всіх видів робіт, виконаних впродовж усього семестру, передбачених навчальною програмою.

Підсумкова кількість балів з дисципліни визначається як сума балів поточного та модульного контролю, а також самостійної роботи студента.

12. Розподіл балів які отримують студенти

МОДУЛЬ1						Підсумковий тест (екзамен)	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	Самостійна робота	
5	5	10	5	10	5	10	100

12.1 Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Рекомендована література

1. Ващенко Г. Виховна роля мистецтва // Твори: В 4-х т. К.: Школяр «Фада» ЛТД, 2000. Т.4: Праці з педагогіки та психології. 416 с.
2. Волкова Н. П. Педагогіка: Навчальний посібник К.: Академія, 2003. 576 с.
3. Дем'яненко Н.М. Загальнопедагогічна підготовка вчителя в Україні (XIX – перша третина XX ст.): монографія К.: ІЗМН, 1998. 328 с.
4. Карпенчук С. Г. Теорія і методика виховання: Навчальний посібник. – К.: Вища школа, 2005. 180 с.
5. Лозниця В. С. Психологія і педагогіка: основні положення. Навчальний посібник. К.: “ЕксОб”, 1999. 303 с.
6. Муравицька М. Філософія серця // Педагогічні кадри. 1994. №5–6.
7. Падалка Галина Микитівна. Педагогіка мистецтва [Текст] : (теорія і методика викладання мист. дисциплін) : [монографія]/ Міністерство освіти і науки України; голов. ред. К.А. Романова- К. : Освіта України, 2008. 274 с. Бібліогр.
8. Педагогіка в запитаннях і відповідях: Навчальний посібник / Л. В. Кондрашова, О. А. Пермяков та ін. К.: Знання, 2006. 252 с.
9. Педагогічний словник / За ред. М. Д. Ярмаченка. К.: Педагогічна думка, 2001. 516 с.
10. Рудницька О.П. Педагогіка мистецтва: пошуки і перспективи // Професійна освіта: педагогіка і психологія: українсько-польський щорічник. – Київ; Ченстохова. 2000. Вип. II.
11. Рудницька О.П. Педагогіка: загальна та мистецька: навч. посіб. Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2005. 360 с.
12. Семенова А. В., Гурін Р. С. Осипова Т. Ю. Основи психології і педагогіки: Навчальний посібник. К.: Знання, 2006. 319 с.
13. Сисоєва С.О., Соколова І.В. Нариси з історії розвитку педагогічної думки: навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2003. 308 с.
14. Ушинський К.Д. Людина як предмет виховання. Спроба педагогічної антропології // Вибр. пед. твори: У 6-ти т. Т.1. К., 1983.